

Contracepția la adolescente - o provocare

Contraception in adolescence - a challenge

B. Luchian¹,
Lucia Costoiu¹,
Adriana
Constantin²,
Cristina Neagu¹

1. Spitalul Clinic
de Obstetrică-Ginecologie
„Prof. Dr. Panait Sărbu”
București
2. Centrul Național
de Planificare Familială
și Contracepție

Abstract

With the beginning of sexual activity early in life the family planning centers play an important role in counselling adolescents. Contraception can reduce the risk of an unwanted pregnancy, abortions and contacting a sexually transmitted disease and therefore it has a significant socioeconomic impact. The analysis of chosen contraceptive methods by adolescents depending on the moment of beginning sexual activity or besides their gynecological history. The age young girls are requesting contraceptive counseling is between 15-18 years. The most common choice is represented by low contraception combined oral contraceptive pills. Worrying is the high percentage (45.89%) of the young females who have already obstetric history (births and abortions) before taking the decision to use a contraceptive method.

Keywords: adolescents, contraception, sexual

Rezumat

Odată cu debutul vieții sexuale la vârste din ce în ce mai fragede, centrele de planificare familială joacă un rol important prin consilierea adolescentelor în ceea ce privește metodele contraceptive. Contracepția poate reduce astfel riscul apariției unei sarcini nedorite, al avorturilor și al contractării unei boli cu transmitere sexuală, având astfel un impact socio-economic important. Analiza metodelor contraceptive alese de adolescente în funcție de momentul utilizării la debutul vieții sexuale sau față de antecedentele ginecologice. Vârsta la care adolescentele se adresează în vederea consilierii contraceptive este între 15 și 18 ani, majoritatea tinerelor provin din mediul urban. Metoda cea mai des aleasă este reprezentată de contraceptivul oral, combinat cu concentrație mică hormonală. Îngrijorător este procentul mare (45,89%) de tinere care prezintă deja antecedente obstetricale (nașteri și avorturi) în momentul deciziei de a utiliza o metodă contraceptivă.

Cuvinte-cheie: contraceptive, adolescente, sarcină

În ultimii ani se înregistrează o tendință a începerii vieții sexuale la vârste din ce în ce mai fragede, astfel încât promovarea utilizării metodelor contraceptive capătă un rol mai important. Lipsa cunoașterii utilizării metodelor contraceptive de către adolescente duce la apariția sarcinilor nedorite, a avorturilor și a riscului contractării bolilor cu transmitere sexuală, toate având un impact socio-economic negativ important^(1,2,3). Conform OMS, peste 40% din sarcinile apărute la nivel mondial sunt nedorite și în peste o treime din cazuri se recurge la avort. Un sfert dintre tineri nu au utilizat nici o metodă contraceptivă la primul contact sexual^(3,4,5).

În România, contracepția prezintă o istorie recentă, primul centru de planning familial fiind înființat în 1990. Îngrijorător este faptul că România ocupă locul trei în Europa la numărul de întreruperi de sarcină și înregistrează un număr din ce în ce mai mare de apariție a sarcinii la adolescente^(3,4,5). Acest fenomen poate afecta serios sănătatea, mai ales perspectivele referitoare la educație și o viitoare carieră. Chiar dacă programele de planning au cele mai bune intenții, acestea nu reușesc să-și atingă obiectivele. Reușita acestora depinde foarte mult de accesul la informație.

De ce nu există un procent mare de utilizare a metodelor contraceptive în rândul tinerilor? Există mai multe cauze care duc la o utilizare restrânsă. În principal, cunoștințele limitate despre tipurile existente și teama față de efectele adverse. Majoritatea tinerelor

adolescente au contacte sexuale ocazionale, parteneri multipli și de cele mai multe ori se fereșc de părinți. Astfel, responsabilizarea lor și mai ales obținerea unei compliance bune în momentul recomandării unui contraceptiv reprezintă un impediment pentru medic.

Factori ce explică debutul precoce al activității sexuale: consumul de alcool, proveniența din familii dezorganizate, influențele anturajului. Prevenirea apariției sarcinilor nedorite la adolescente reprezintă un factor-cheie în scăderea morbidității și mortalității materno-fetale.

În prezent există o multitudine de metode contraceptive pentru care se poate opta. Cea mai eficientă atât din punctul de vedere al contracepției, cât și al protecției față de bolile transmise sexual rămâne prezervativul. Dezavantajele metodei sunt reprezentate de necesitatea utilizării corecte și de convingerea partenerului. Contracepția orală reprezintă metoda cea mai utilizată în țările dezvoltate și a treia la nivel mondial^(1,2,4). În cazul acesteia, principalele rețineri sunt reprezentate de teama de „kilograme în plus”, „scăderea libidoului” și obligativitatea de administrare zilnică.

Cum nu există încă metodă contraceptivă ideală, utilizarea combinată a contracepției orale cu o metodă de barieră (prezervativul) ar fi „golden key” în cazul adolescentelor. De cele mai multe ori însă, acestea nu au viață sexuală regulată, astfel încât utilizarea doar a prezervativului reprezintă o soluție optimă. Medicul trebuie să ducă o luptă grea în a explica beneficiile

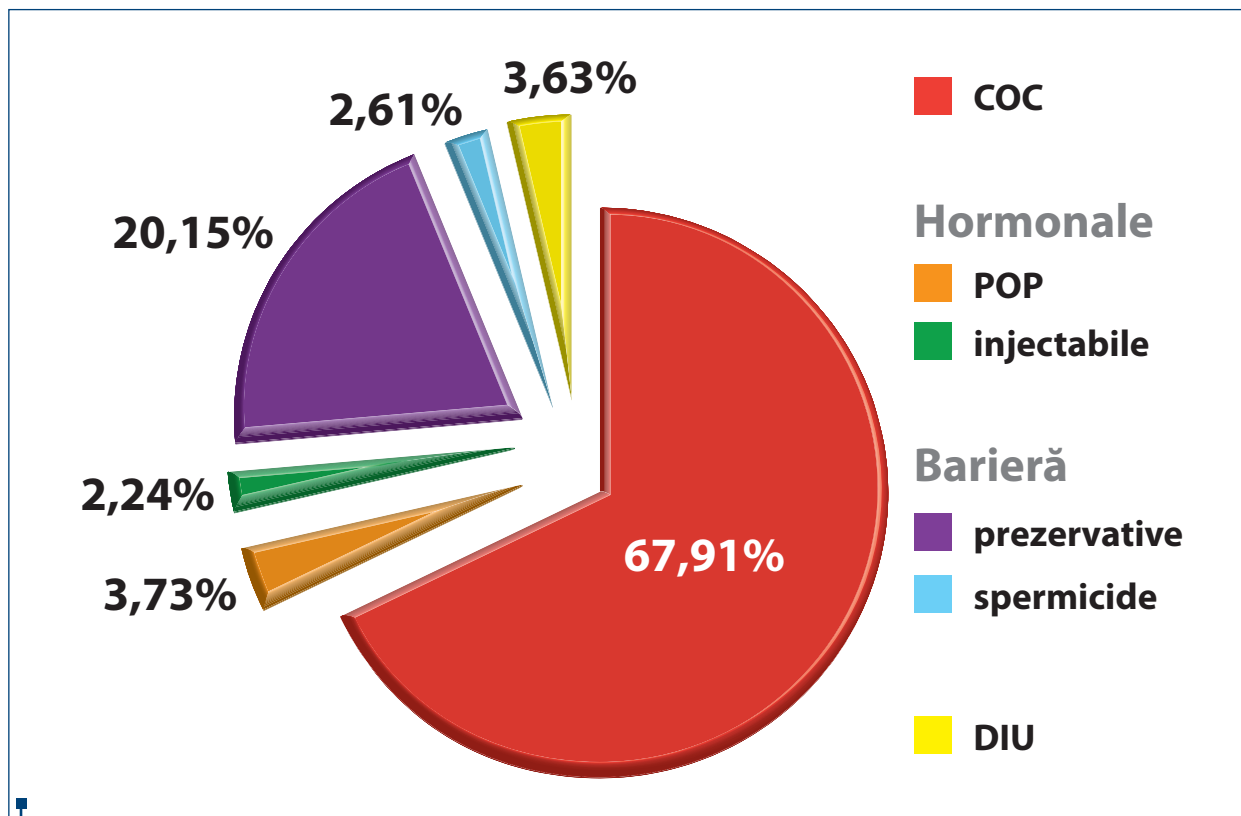

Figura 1

utilizării și mai ales riscurile neutilizării unei metode contraceptive și astfel să încerce să le responsabilizeze pe tinere.

Factori care determină utilizarea redusă a metodelor contraceptive sunt: lipsa cunoașterii, disponibilitatea redusă, constrângeri etnice, religioase.

În România, prin programul național, tinerele pot opta gratuit pentru prezervativ, contracepție orală sau dispozitiv intrauterin^(3,4). Consilierea în vederea alegerii metodei optime de contracepție pentru adolescență reprezintă o provocare pentru medic. Acesta trebuie să aibă în vedere multiple aspecte înainte de a prescrie. Aspecte privind vârsta, mediul social din care provine tânăra, constrângeri religioase sau etnice, toate având un impact important asupra complianței ulterioare. Un alt factor important îl reprezintă în cazul minorelor acordul părinților sau al unui tutore legal în vederea obținerii unei metode contraceptive. Tinerele din mediul urban au avantajul mediatizării mai bune a metodelor contraceptive în comparație cu cele provenind din mediul rural. Lucru explicabil atât prin campaniile de informare derulate în locurile frecventate de tineri, de accesul mai facil la mijloacele moderne de informare (televiziune, internet).

Am realizat un studiu retrospectiv în perioada 2009-2013 care a inclus toate tinerele cu vârsta între 12 și 18 ani care s-au adresat Centrului Național de Planning Familial din cadrul S.C.O.G. „Prof. Dr. Panait Sârbu”,

București, în vederea consilierii contraceptive. Lotul a fost analizat în funcție de vârstă, de locul de proveniență, de data primei menstruații, de antecedentele obstetricale și metoda de contracepție aleasă. Datele obținute sunt comparabile cu cele raportate de către OMS în ultimii ani. Utilizarea contracepției este mult mai răspândită printre adolescentele din mediul urban comparativ cu cele din mediul rural. Metoda cea mai utilizată este cea a contracepției orale (posibil și datorită existenței a doar trei metode gratuite) (figura 1).

Este alarmant procentul ridicat de 45,89% tinere care prezintă antecedente obstetricale (nașteri și avorturi) în momentul deciziei de a utiliza o metodă contraceptivă. Cel puțin un avort la cerere a fost declarat de către 30,22% dintre subiecți, în contextul în care, potrivit datelor OMS și UNESCO, România prezintă cele mai mari rate de avorturi și nașteri la minore din Europa, cu o rată între 30 și 50%^(3,4,7). Astfel, în 2004, România ocupa locul 1 în Europa la numărul de avorturi, în 2006 (conform Health for ALL), rata avorturilor a fost de 68/1000 nașteri (media europeană fiind 30). În 2007, România a ocupat locul 3 la numărul de avorturi după Marea Britanie și Franța⁽³⁾. Chiar dacă existența și accesul la serviciile de planificare familială au determinat o scădere importantă a numărului de sarcini nedorite și astfel a ratei întreruperilor, date recente OMS prezintă România ca având încă cea mai mare rată de avorturi din Europa^(6,7,8).

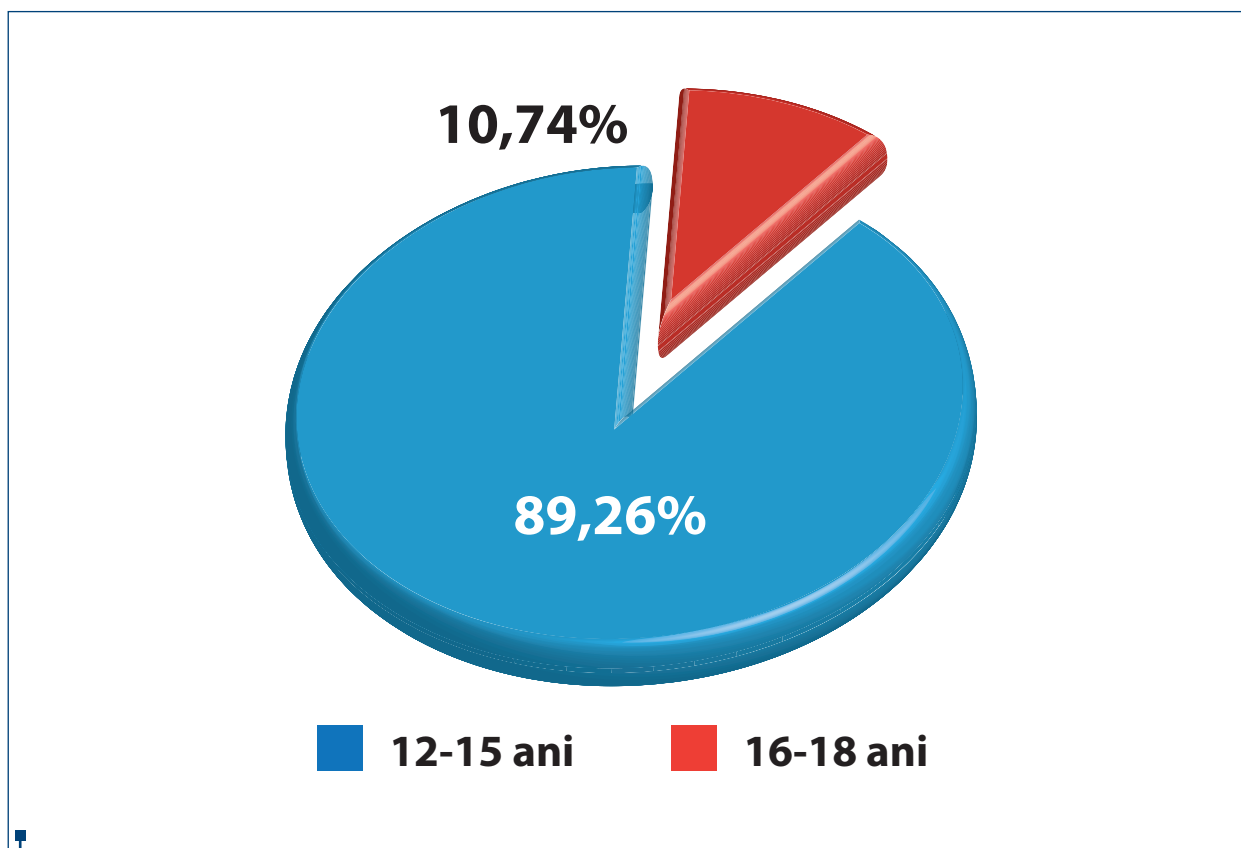

Figura 2

Analiza utilizării metodelor contraceptive în funcție de vârstă arată predominanța tinerelor cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani (figura 2), posibil și datorită debutului mai frecvent al vieții sexuale în această perioadă, al informării și conștientizării beneficiilor oferite de contracepție. Alți factori posibili: contacte sexuale mai puțin sporadice, partener stabil și lipsa necesității acordului unui adult^(9,10,11).

Aceste probleme cu care se confruntă serviciile de sănătate și chiar societatea românească sunt întâlnite în toate țările de pe glob, dar în proporții diferite. De exemplu, în Statele Unite ale Americii, raportările arată că o treime din sarcinile nedorite sunt oprite prin avort, adolescentele reprezentând rata cea mai mare. Totodată, rata de nașteri la minore este mult mai mare decât în Europa de Vest^(3,7,11,12).

Concluzii

Doar prin eforturile unite ale familiei, școlii, serviciilor de sănătate se poate crește gradul utilizării metodelor contraceptive de către adolescente. Acest fapt având un impact socio-economic important și reprezentând normalitatea unei societăți moderne. Tendința actuală de începere precoce a vieții sexuale subliniază necesitatea popularizării utilizării contraceptivei. Orele de educație sexuală în școli ar putea avea un rol benefic în promovarea contraceptivei și creșterea adresabilității tinerelor către serviciile de planning. Deși numai abținerea oferă protecție 100% împotriva apariției unei sarcini nedorite și contractării unei boli cu transmitere sexuală, aceasta nu poate fi metodă contraceptivă într-o societate modernă, în care sexualitatea nu mai este un subiect tabu. ■

Bibliografie

1. Department of Economic and Social Affairs, Population Division, United Nations, World contraceptive use 2010, 2011, http://www.un.org/esa/population/publications/wcu2010/WCP_2010/Data.html accesat 14/04/2014.
2. Venkatraman Chandra-Mouli, Donna R McCarraher, Sharon J Phillips, Nancy E Williamson Contraception for adolescents in low and middle income countries; needs, barriers, and access Reproductive Health 2014.
3. Analiză de situație - Ziua Mondială a Contracepției 26/12/2012 disponibilă la www.dspb.ro/diverse/20120911-ZMC.pdf accesat la 14/04/2014.
4. Dr. Mariana Astanoaei, prof. dr. Dimitrie Nanu, asist. univ. dr. Alexandru Matei, asist. univ. dr. Antonie Edu, Studiu privind utilizarea contraceptivei în România - practică medicală - vol VII, Nr. 4(28), An 2012.
5. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/pgp_ess/partners/european_union/ro/tab_ne accesat 15/04/2014.
6. http://www.un.org/esa/population/publications/wcu2010/WCP_2010/Data.html accesat 15/04/2014.

htmlWs accesat 15/04/2014.

7. Maps of percentage of Pregnancies Aborted in Europe-by Country compiled by Wm. Robert Johnston last updated 2 December 2012.
8. Population Facts No. 2013/9 December 2013 United Nations Department of Economic and Social Affairs • Population Division www.unpopulation.org accesat 16/04/2014.
9. World Contraceptive Use 2009-United Nations • Department of Economic and Social Affairs • Population Division.
10. World Health Organization (WHO), Unsafe Abortion: Global and Regional Estimates of the Incidence of Unsafe Abortion and Associated Mortality in 2008, sixth ed., Geneva: WHO, 2011.
11. Camelia Davtyan Contraception for adolescents WJM volume 172 march 2000.
12. Contraception in early adolescence BPJ/ISSUE35 disponibil la <http://www.bpac.org.nz/BPJ/2011/april/contraception.aspx>, accesat 15/04/2014.